

ville have den gode Side, at saa er Regjeringen kuit med dem, og saa kunne vi sige: Vi have tilbudt at gjøre alt Muligt, der er debatteret vidt og bredt i Thingene derom, og nu har man altsaa set, at man ikke kan komme den Veie. For saa vidt har jeg ikke Noget imod, at man bærer sig ad paa denne Maade som foreslaaet, men saa vil jeg sige, at jeg fra min Side vil tage Sagen saaledes som antydet, idet jeg saa ikke længer vil finde mig foranlediget til at deltage i Bestræbelserne for at gjøre Noget i denne Retning. Jeg mener, at jeg saa kan sige: Nu er det arierkendt, at der ikke kan gjøres Noget, man har forsøgt alt Muligt og Tænkeligt i den Retning, men ved nyere Prøvelse er man ved hver enkelt Ting, der kunde være Spørgsmaal om, kommen til det Resultat, at det ikke lader sig gjøre, at der er forbundet overveiende Banskfeligheder og Betæneligheder dermed, og altsaa lader man være. Det vil som sagt være min Stilling til Loven i Tilfælde af, at disse Paragrafer udstemmes, at jeg saa nemlig ikke vil betragte det som Umagen værd at fremme Lovforlaget.

Hvad angaar de andre Enkeltheder, der have været fremhævede, skal jeg nu vende tilbage til disse, og jeg vil da altsaa først komme til at vende mig til Ordføreren for Udvalget, dog ikke for saa vidt han har været Ordfører for Udvalgets Flertal, thi i saa Henseende har jeg Intet at indvende; med Udvalgets Flertal bestaar der jo ingen Uenighed af nogen Betydning med Hensyn til § 7; men navnlig for saa vidt han har været Ordfører for Udvalgets Mindretal, hvortil han og et andet æret Medlem hører. Jeg skal ikke med nogen stor Vidtløftighed komme tilbage til de saa ofte gjentagne Betragtninger over, hvilken Betydning § 7 egentlig har, men kun i Korthed atter gjentage det, at det forekommer mig, at der ingen Tvivl kan være derom. Tanken er ganske simpelt hen den, at naar Ingen af Parterne under Forhandlingerne fremsætter Ønske om at blive fri for en Paategning, gaar man ud fra, at man er enig om, at en saadan Paategning skal gives. Det er den simple Betydning af disse Ord, „for saa vidt ikke Andet vedtages.“ Forholdet er altsaa kun det, at Lovforlaget paalægger den af Parterne, der ikke vil have Paategning, at sige til, forinden Rettsforholdet stiftes, og bestemmer saa, at naar han ikke gjør det, anses han som den, der vil, at der skal være Paategning, eller den, der i alt Fald samtykker deri, som er villig dertil, og det mener jeg slet ikke der kan siges at være nogen Betænelighed ved fra et principielt Standpunkt. Thi for saa vidt man dødeler ved dette, at den ene Part paa den Maade bag efter kan komme og gjøre den Anden opmærksom paa, at han er gaaet ind paa Afskilligt, som han ikke tænkte, at han gik ind paa, saa er det ikke Andet, end hvad der hændes ved enhver deklaratorisk Lov, som bestemmer, at

naar et Kontraktforhold af en vis Art afluttes mellem Parter, saa skal man antage det og det for vedtaget. Den Omstændighed, at den anden Part har været uvidende derom, kan altid medføre, at han bag efter kan blive vis paa, at han ved at indlade sig i det omstalte Rettsforhold er gaaet ind paa Et og Andet, som han maaske ikke havde i Sinde at gaa ind paa. Det gjælder i mange, mange Tilfælde, og netop i saadanne Tilfælde, hvor Lovgivningen foreskriver og bestemmer, at naar Parterne ikke have vedtaget Andet, skal det og det anses for at være vedtaget mellem dem. Men det er Noget, der i og for sig ikke kan være anderledes, og mindst mener jeg, der kan være Tale om at være nogen Betænelighed derved, naar der ikke er Spørgsmaal om Andet, end hvad der her er Tale om, nemlig en Paategning, der intetsonhelst Andet indeholder, end hvad der er sandt. Det kunde være meget mere betænkeligt at sige noget Saadant, som at, naar Parterne indgaa den og den Retshandel, antages det at være Meningen, at der kan siges op med det og det Varsel; thi da kan den, der er uvidende om denne deklaratoriske Lovbestemmelse, virkelig komme til at lide Tab, idet han stod i den Formening, at der ingen Opsigelse skulde finde Sted, eller at Opsigelsestiden var en anden, og derved komme ind i Noget, som var noget Andet end det, han troede. Men det gjælder ikke med Hensyn til det, som her er Spørgsmaal om, thi, hvad der forlanges, er, at han skal taale en Paategning i Bogen, som ikke attesterer noget som helst Andet, end hvad der virkelig ligger for, som ikke attesterer noget som helst Andet, end at Rettsforholdet er, som det virkelig er, afluttet paa den og den Tid og paa den og den Maade. Jeg kan derfor ikke se, hvilken at der kan være Tvivl om, hvad Meningen af § 7 er, heller ikke, at der kan være nogen som helst Betænelighed ved Reglerne saaledes, som de ere givne her. Med Hensyn til de Bemærkninger, jeg gjorde mod Indholdet af selve Mindretallets Forslag, skal jeg blot gjøre opmærksom paa, at det ikke var mig, der havde lagt nogen særlig Vægt paa det, at Parterne ikke skulde vide at give Paategningen paa rette Maade. Det tror jeg ikke; jeg mener, at naar de overhovedet tænke paa at give en Paategning, er det, der i den Henseende skal iagttages, saa simpelt, at de nok ville komme ud deraf; men hvad jeg har gjort gjældende, er, at de ville undlade Paategningen dels af Uvidenhed om Lovens Bestemmelse og dels ved den Slags Ligeindsigthed, som saa ofte indsniger sig i Forhold i Livet, og som er meget undskyldeligt under mange Omstændigheder. Jeg har altid fremhævet, at i den Henseende var det ikke saa meget Kontraktens Indgaaelse, som var det særlige Tidspunkt, thi det vil vistnok blive saaledes, at det vil blive sjældent, at Folk ved Kontraktens Indgaaelse skulde overse en sli Bestemmelse, men det er ved Fornylelsen af Kontrakten, hvor Bansk-